

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:
Dr. Lemberger Armin

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Az első vereség.

(§) Már csak végakkordok hangzanak, melyekhez elnémetesítő, de a gerinctelen koalíció által alázatosan megszavazott főhercegi vasutak kattogása szolgáltatja a népszerrútlon kíséretet és azután — annyi semmittevés után, pihenni tér a képviselőház, mely a hét derekán morzsolta le a budgetvitát és adott — fölösnek bizonyult óvatosságából — újabb indenítést a kormányoknak.

Egyébként semmi élet, semmi esemény a politikai élet berkeiben. Csak a »mindenható« koalíciónak epekedve sóvárgott dolce far niente-jét zavarta meg az utolsó pillanathoz egy kis váratlan vereség. A hatalom megkaparintásának mondhatni mézes heteiben megbukott az ország szívében a függetlenségi kormánypart és ez a meglepetésszerű igazságszolgáltatás kissé megcsappantotta az egész ország szimpátiáját azok iránt, kik annyi nemzeti illuziót tépáztak már meg, amióta elérték honfiúi vágyaiknak egyetlen révpártját, a »husosfázéknak« tejjel-mézszel gazdag birodalmát. Eötvös győzelme Budapesten, a hatalmon levő ál-függetlenségi párthoz tartozó Barabás Bélával szemben, első bukását jelenti a koalíciós reakciónak és meggyőzt jelzi annak az immár alig föltartóztatható vegyi folyamatnak, mely — minden jó hazafi öröme — fölbomlását fogja eredményezni annak a heterogén elemekből szedettvetett hatalmi pártnak, mely csábos ígéretekkel kiüzte az ország népét a gazdasági fejlődés és kulturális haladás templomából és kormányra vergődve, nap-nap után rútol szegi meg ezernyi nemzetiszínű ígérteit.

Ennyit a parlamenti kapuzárással egyidejű politikai helyzetnek történetileg hüillusztrálására Visszatérve az imént végéhez ért bud-

getvitára, bizony nincs módunkban sok jót jegyezhetni föl erről az inkább nemzetiségi panaszáradatnak, mintsem költségvetési vitának nevezhető beszéd-cyklusról. Rövid volt a budgetvita, alig pár hétre terjedő, ami korántsem jelenti azt, hogy nivó dolgában még csak el is érte volna a letűnt érának hónapokra terjedett budgetvitáit. Alapvonásaiban — látszólag — az maradt most is, ami volt: gravaminális vita. Csakhogy ezuttal nem a közjogi dolgok, hanem a nemzetiségi kérdés szolgáltatta a sérelmi politika anyagát. Tömértelen sok zokszó hangzott föl a koalíció jóvoltából parlamenti ellenzékké avatott Jankuk ajkán, de a sok szószaporítás közben orvoslásra, de még csak jóindulatú fölvilágosításra sem gondolt a hatalmi pozíciójában féktelenkedő kormánypart és így nem is intéztek el a sok nemzetiségi vélt és valóságos gravamen közül egyet sem — amiként ígérték — a magyar állameszme hegemoniájának kidomborítása javára.

Sajnálattal nélkülözzük továbbá a budgetvita kereteiből azt a szintén kilátásba helyezett és ugyancsak be nem váltott tervkomplexumot, mely az ország pénzügyi és gazdasági helyzetét volna hivatva szanalni és e téren jobb állapotokat teremteni. Ez volt ama jelszó, melynek égíse alatt a kormány el tudta némitani az exaltádók fanatizmusát által fölkorbácsolt kuruc fantomokat, ennek a jegyében vállaltak kormányt Wekerle és minisztertsársai és éppen erről nem esett szó az egész költségvetési vita során, csak újabb bizonyosságul annak, mennyit érnek az ország gazdasági föllendítése körül oly nagy garral hangoztatott függetlenségi párti ígéretek.

Szóval: üres, tartalmatlan volt ez a vita és nemzeti alapgondolat híján szükkölködött mindvégig. Ha mégis vesztegetünk időt és szót az

immár lezajlott budgetvitára, úgy ez kizárólag azért történik, mert a vita során két oly momentum domborodott ki, melyeknek egyike a félrevezetett ország teljes fölháborodását vont a maga után, a másik pedig némi nemzeti nyújt arra nézve, hogy a kormánypolcon a — koalíció érdemén kívül — mégsem ül csupa reakcionárius és jogfosztó Polónyi, hanem van ott még talaja az ezerszer és oktanul ledorongolt 67-es politikának is, mely a fokozatos fejlődés örök törvényei szerint akarja megteremteni a nemzeti irányú alkotmánybiztosítókat egész seregét.

Mert a 48-as Polónyinak a sajtószabadság eltiprását célzó merényletéhez csak a függetlenségi párt tapsolt, az a mamelek függetlenségi tábor, mely a népjogok kiterjesztésének immár hamisnak bizonyult jelszavával csalogatta magához az országot, — a 67-es Andrásynak ellenben az egész nemzet, mert az alkotmányos szabadságok széleskörű biztosítását írta 67-es lobogójára.

Szóval eljutottunk a kijózanodás utjain immár oda, hogy más a szó igaz értelmében vett nemzet és más annak fanatizmuszülte parlamenti képviselője. Nincsen, amint hogy nem is lehet, kontaktus a kettő között, mert az ország népe megcsalatottnak érzi magát éppen azoktól, kiknek fölülve, kihurcoltatta magát a becsületes munka és gyarapodás műhelyéből.

A kijózanodás fáklafénye immár magasan lobog felénk az ország szívéből, hol első megérdemelt vereségét szenvedte a héten az ál-függetlenségi kormánypart... Erős a hitünk, hogy a vidéknek Budapest szavára hallgató milliói megértik ezt a »momentot« és nem sokára pörére vetkőzve kerül el majd előttünk az a függetlenségi párti alházfáság, mely a husosfázék megkaparintása kedvéért hajtotta jármába az ország liberális népét.

TÁRCA.

A társadalmi bojkott.

— A »Bajai Hirlap« tárcája. —
Írta: Nikelszky Géza.

H. Károly, egy 35—36 évesnek látszó, megnyerő külsejű fiatal ember, akit újabb körmönfont csalafintaságok miatt öt évi börtönrre ítélték, a következő mentségeket hozta fel védelmére:

— Önök, mélyen tisztelt birám, nem ösmerhetik az én érzéseimet, nem ösmerhetnek engem, mivel valamennyien becsületes emberek. Nyugodt lelkiismerettel tehetik a kezüket a szívékre, mert sohasem követtek el olyan bünt, ami törvénybe ütközött volna. Tehát Önök, mélyen tisztelt birám bátran elhihetik nekem és igazat adhatnak abban, hogy én az első ostobaság elkövetése óta, amelyért alaposan megbűnhődtem, mai napig mindig vágytam tisztességes, becsületes ember lenni újból, de az élő társadalmi érintkezés, az ugynevezett társadalmi szabályok, a fennálló bojkott miatt, mely mindig érezte velem bűnösségemet, soha nem lehettem azzá.

Önök egyformán ítélkeznek felettünk, bűnösök fölött. És miközben ítéleteket szabnak reánk, a kezeik között levő pontos adatok nyomán, szentül meg vannak győződve arról, hogy ösmernek bennünket, a vesénkbe látnak, — persze a napnál világosabb bizonyítékok révén. Szinte minden szavunknak, amelyre hozzánk intéznek, az a sulya, hogy hiába is mentjük magunkat, ami szavunknak nincs

értéke, nincs hitele. Csak a kíváncsiság indítja önököt kérdézősködéseiknél: ugyan mi ujat hazudhatunk össze, ami esetleg derűtséget kelthet a hallgatók között?

Pedig hát nincsen igazuk.

Kérem, hallgassanak meg. Az első büntetésem letöltése után — valami 14 év előtt — komolyan vissza akartam térni a tisztességes társadalomba. A büntetés ideje alatt elég alkalmam volt a megtérésre. Elég az hozzá, hogy tényleg komolyan becsületes ember akartam lenni. Mivel szüleim a festőműintézetben akartak kiképeztetni s a művészetekhez határozottan tehetségem volt, különböző jönevű műintézetben munkát kerestem — természetesen nevet változtatva — de nem kaptam sehol, csak egy fényképésznél. Ott dolgoztam hűségesen és szorgalmasan, közel másfél hónapig. Akkor valaki fölfődözte gazdánknak kiletemet, aki, anélkül, hogy tovább szóba állott volna velem, szó nélkül elcsappott. Közben kedvező elintéztést nyert törvényes névváltoztatásom iránt benyújtott kérvényem; a fatalizmus azonban ebben is üldözött, mert új nevemhez nem állották a lapok hozzáfűzni a kedves visszaemlékezést: hogy az új név alatt tulajdonképpen H. Károly rejtzók, akinek német hangzásu nevére bizonyára élénken emlékeznek jó pár év előtről a nyájas olvasók, ezzel meg ezzel a hamisítási ügygyel kapcsolatban. Ezzel a figyelmeztetéssel tehát — hogy az új névvel jó utra tértem — lehetetlenül tetek megint az emberek előtt — a jóakaratu újságok. Tehát, hogy ezután teljes biztonságban legyek: felcsaptam újságíróknak. Gondoltam: itt legkevésbé

fognak rám találni a közvélemény védbástyái mögött. Ezuttal írói nevem volt. Hangzatos álnév; — mivel új nevemet is már jó eleve — megbélyegezték. Cikkeim tetszettek. Tényleg ügyes ember voltam ezen a téren is és főleg — riportra használható. Bajuszomat leborotváltattam, hosszú haját eresztettem. Így alig voltam fölismertető. Itt talán legtovább maradhattam volna; de jött egy piszkos ügy, melybe önkéntelenül belekeveredtem én is: az igazságszolgáltatás elől ki kellett szökőm külföldre. Odakünt boldog voltam, hogy végre nem ismer senki; végre becsületes ember lehetek. Csalódtam. A harmadik napon már fölismertek, letartóztattak és visszahoztak. Épen az árult el, akiben leginkább megbíztam. Az ügy maga semmiség volt. De kétszeres büntetést szabtak reám érte. Az újságok megint tele voltak a nevemmel és elősorolták minden bűnömöt.

Amikor kiszabadultam, meg sem álltam Szent Pétervárig. Rokonaim segítettek szívesen, csakhogy haza ne kerüljek szegényekre. Ott igazán uri életet éltem. Nekem való léggör volt. S talán először lettem életemben igazán, őszintén szerelmes. Menyaszonyom volt egy gyönyörű előkelő származásu leány, aki még hozzá gazdag is volt. Magam egy jeles orosz festőnek voltam a tanítványa, titkára és igazán belső barátja egyszemélyben, tulajdonképpen pedig — mindenese. Nagyon megszeretett a bolondos jókedvem, léhaságaim miatt; tetszett neki az uri modorom, idegen származásom. Hanem a leány valami távoli rokona volt az oroszoknak; így mielőtt meg lett volna az esküvőnk, előbb mégis tudakozódott utánam, mert mindig inkább előkelő műpártó-

Vojnits István báró az aratósztrájkról.

Mint minden esztendőben, úgy az idén is, az aratással egyidejűleg felszínre került a munkás-kérdés. Nem is lesz ez végleg és gyökeresen megoldva mindaddig, míg a munkaadó és munkás közt fennálló hideg bizalmatlan viszonyt a kölcsönös megértés, a nemzetgazdasági célok és érdekek előbbrevitele iránt való együttműködésnek üdvös törekvése föl nem váltja. Hiába politizálnak innen is, onnan is; hiába szidják, támadják, károsítják egymást munkaadó és munkás; és hiabavaló a brutális beavatkozás, a gyülekezési jog megnyirbálása, a sajtószabadság letiprása — minden intézkedés céltüvesztett, ha az nélkülözi a jóhiszeműség, méltányosság és igazságosság gondolatát.

A napokban Lebach Antal, gazdátársadalmunknak érdemes tagja gyűlést hívott egybe, melyen az aratósztrájk ellen való védekezés kérdését vitatták meg.

Sok okos eszme, életrevaló terv merült föl. Szébbnél-szebb beszédekben jelölték meg az irányt, a módot, mellyel a gazdasági érdekekre súlyosan sérelmes gazdasági sztrájkot meg lehet szüntetni. Ezek közül a beszédek közül a legfigyelemreméltóbb *báró Vojnits Istváné*, aki ezeket mondta:

»Üdvözlök, helyesnek tartja a mozgalmat, de kívánatosnak tartja, hogy a kis és középbirtokosokat is bevonják ebbe az érdekkörbe, hogy az eljárás minél egyöntetűbb és biztosabb sikerű legyen. Az aratógépek beszerzését illetőleg nem helyesli, hogy minden 100 holdra 1 aratógépet jusson; inkább a százalékonkénti megállapodás mellett kell állást foglalni. *Az aratósztrájkok felételtel* a jövőben olyképpen kell megállapítani, hogy a nép megélhetése biztosítva legyen. Egyetértő eljárással biztosítani kell a munkásnép számára a kukoricafeldéket, sőt a cselédek béreit is. Az év minden hónapjára megállapítandó a tisztességes napszám is. A létesítendő kerületi szövetség célja ne csak az legyen, hogy a gazdák érdekeit képviselje, hanem a becsület munkásság érdekeit is mi védelmezze az azon munkaadók ellen, kik a jóvalvaló munkásnépet embertelenül használják ki. Ő szerződéseiben semmiféle robotmunkát nem kíván a munkásoktól; kötelezettségeket nem ró rájuk, csupán jogokat biztosít számukra. S ha e leghumánusabb bánásmód ellenére is sztrájkba lépnek, akkor s csakis akkor kell a törvény oltalmát igénybe venni.»

Báró Vojnits Istvánnak eme, a humanizmus és igazság eszméitől telített beszéde fejezi ki leghevesebben azt a fölfogást, amit a munkáskérdés megoldásában minden jóra-
való, nemesen gondolkodó, a kapzsiság

lónak nézett, aki rossz vállalkozások folytán tönkrement, mint vérbeli bohémnek. Egy véletlen körülmény itt is leplezett s én veszte voltam. Az orosz fővárosból épkezláb menekülnöm kellett, mivel elégtételre nem gondolhattam. Ezáltal pedig azért kellett játszanom az előkelőt, hogy végre nyugodt életet élhessek egy ifjú nő oldalán, aki mellett megbecsülhettem magamat. Nem lehetett. Ha menyaszonnyom férje lehetek, bizonyára a legbecsületesebb ember válik belőlem, s nem állok itt most önök előtt, melyen tisztelt biráim és e hallgatóság előtt, újabb stiklieimet metegtetve. A társadalmi bojkott és az újságok az oka annak, hogy én nem tudok soha semmiféle tisztességes kenyérkeresethez jutni. Varsóban beálltam egy orfeum-társaságba működő tagnak. Énekeltem, táncoltam és kuplékat adtam elő. Ezáltal megtanultam a színpadon való mozgást. Gondoltam tehát: teljesen idegen névvel majd csak itthon is boldogulok. A kutyá sem emlékezik már reám. És e közben mindig tisztességes szándék vezetett.

Bocsássanak meg bőbeszédűségemért, de ösmerek egy operát — melyet bizonyára önök is jól ismernek; abban az operában a hősnőnek van egy gyönyörű szép kifakadása a világrend ellen. Ez a megkapó ária, Violetta dala a Traviatában — talán fölösleges is mondanom, hogy ez a következő: . . . Hát aki egyszer bukott életében, fölkelni többé hiába reméljen? Átkot mond reá a világ? Ezt énekeltem, mikor a legelső éjjel lefeküdtem szál-

és szipolyozási hajlamtól mentes magyar gazda vall.

Ezzel a móddal lehet a gazdák és munkások közt gyakran főnálló ellentéteket elsimítani s a békés együttműködést biztosítani, — nem pedig jogsérelemmel, törvénytípással és a szabadság leverésével, miként ezt a függetlenségi párti cégér alá bujt koalíció teszi.

Politikai hírek.

A függetlenségi párt veresége. A függetlenségi kormánypart fővárosi vereségétől és az ellenzéki Eötvös Károly győzelmétől hangos az egész ország. Mert nem Barabás Béla bukott el az ország szívében, hanem a bukás örvényére került az egész függetlenségi rendszer.

A polgári függetlenségnek, önértetnek és bátorságnak győzelme az erzsébetvárosi győzelem. És rettenetes memento az elvakult, gögös, korlátolt, türelmetlen és reakciós függetlenségi kormánypartnak. Erzsébetvárosi vereségük válasza: az általános választójog és a progresszív adó elszakítására, válasza a sajtószabadság és a gyülekezési jog ügyében elkövetett árulásokra, válasza a Barkóczy-esetben kitört klerikalizmusra, válasza a tudatlanok, a tehetetlen senkik reakciós dühére, válasza egész áruló rendszerükre, amely minden jogot és minden érdeket elgázol a paplák és a kastélyi szövetségeért. Rémitő válasza: áprátlan diadaluk után négy hónapra az ország fővárosától.

Nem használ tehát semmi álnokság és semmi terorizmus. Az ország meztelenül látja őket és az a döfés, amelyet kaptak, halálos mérget terjeszt el nagy, lomha testükben.

Örömmel és megelégedéssel fordulunk az Erzsébetváros felé, hiszen ez a diadal a mai keskeny választójog alapján is a polgári bátorságnak és igazságszolgáltatásnak és az általános választójog gondolatköreinek győzelmét jelenti és Eötvös Károly diadalában döntő része volt annak, hogy a radikális és régi harcosa multjához következetesen, az általános, titkos, egyenlő és községenként gyakorlandó választójog mellé állott.

A koalíció bünei és a haladás követelése: ez teremtette meg az erzsébetvárosi győzelmet, ez vitte diadalra azt a zászlót, amelyre Eötvös Károlynak, a nagy írónak, a fényes elméjű jogásznak, az ember-szerető embernek, a radikális politikusnak a neve volt írva. Ezért hatalmas, lelkesítő, nagyszerű ez a győzelem és ezért megsemmisítő veresége ez a huszofazék körül kapaszzkodó és az országunk teit igény-reitől megfedelkezett függetlenségi kormánypartnak.

A Kossuth-párt halála? László Imre kérényét a negyvennyolcas többség nemes egyszerűséggel a kérénybi bizottsághoz utasította. Ez a László Imre honvédfőhadnagy volt és a nemzeti uralom idejében elénekelte a Kossuth-nótát, mire a nemzeti uralom hallgatag beleegyezésével lefokozták, elcsapták. A főhadnagy fűhöz-fához szaladgált, többek közt ama miniszterhez is, akinek apjáról neveztek el a veszedelmes nótát. De hiába mondta el, hogy a név, amely a miniszternek pozíciót, rangot, népszerűséget ajándékozott, neki vesztét okozta, hiába könyörgött és hiába hivatkozott a nemzeti uralom jelszavára, maradt, ami volt: elcsapott, deg-radált katonatiszt. Amit ezután tett, azt már csak

lodabeli lakásomon a fővárosban — sajnos utoljára, mert másnap már tele voltak a lapok: hogy itt vagyok újra, én, az a híres szalon-betyár, aki ezért meg ezért, ekkor meg ekkor . . . A többi ugys tudják. Hát mondják kérem, érdemes biráim: lehet-e, maradhat-e az ember ilyen előítélet mellett tisztességes, becsületes ember? . . . Legutóbb nyomorult impresszáriók már mutogatni akartak, tisztességtelen tüzetbe akartak belehajítani: hogy lépjek fel valami orfeumban, mint kassza-betörő. Inkább tehát tisztességesen kerestem meg a kenyeremet, — mivel másképpen nem lehetett, más kenyérkereseti forrás nem akadt: csaltam, sikkasztottam és hamisan játszottam. Ez a bűnöm: — A fatalizmus, a bojkott és az újság!

Tépjék ki a lapok nyelvét, az újságírók gonosz fecsegő nyelvét; szüntessék be a társadalmi bojkottot; tegyék lehetővé, hogy megtért emberek ne csak a törvény szerint, de az életben is teljes rehabilitációban részesüljenek; vágják le azokat az ujjakat, amik reám uton-utófélen mutogatnak, varrják be a fecsegők száját — szóval semmisítsék meg, öljkék meg csirájában az emberek előítéletét: és én talpig gentleman vagyok megint, soha okot nem szolgáltatok arra, hogy fölöttem mások is itélkezzenek, mint saját magam.

Ezek szerint kérem megszabni büntetésemet . . . És a nagyszámu hallgatóság, a fullasztó meleg dacára bevárta és mosolyogva hallgatta meg az enyhe ítéletet.

a végső kétségbeesés magyarázza. A sajnálatraméltó ember kérényét adott be a képviselőházhoz. Hogy mit várhat ettől a testülettől, aziránt ma már kevés kétsége lehet. Ma elküldték az irást — nyaralni. Elküldték a kérénybi bizottsághoz, elküldték a szószaporító, a fölösleges, a kellemetlen irások nagy temetőjébe. Az egész Ház bölcsen tudta, hogy ez a menesztés temetést, felejtést jelent. És nem tiltakozott ellene egy hang sem, nem kérdezte senki: ha már a rangját nem lehet a szerencsétlen embernek visszaadni, nem kellene legalább ellenőrök a vasutnál? Nem lehet legalább megélhetést biztosítani a Kossuth-nóta martírjának, aki a koalíció áldozata? Senki nem kérdezősködött, senki sem volt kíváncsi. Maguk közt bizonyosan ki is nevettek azt a naiv katonát, amiért komolyan vette a nemzeti hősök színjátékát. És László főhadnagy tovább merenghet azon, miért szerez az a név, az a hallhatatlan név nemzetvezérei diszt az egyiknek, nyomor és szenvedést a másiknak. Mind a kettőnek meg nem érdemelten.

Ügyvédek Polónyi ellen. Polónyi Géza igazságügyi pandurnak a sajtószabadság ellen intézett gyalázatos merényletét érdeme szerint ítéltek meg volt kártársai, az ügyvédek is. A jogászvilág tekintélyes közlönye, az Ügyvédek Lapja ekként nyilatkozik Polónyi jogfosztó működéséről:

Polónyi Géza igazságügyminiszter, mikor hivatalát elfoglalta, azt ígérte, hogy Szilágyi Dezső nyomdokain fog haladni. Ezt az ígéretet persze nem váltotta be. Ellenben úgy mint előde, Lányi Bertalan, ő is éjjeli ügyészekkel dolgozott. Mikor a képviselőházban ezért feleletre vonták, olyan beszédet mondott, mely örök szégyenforrás maradt. Mi nagyon természetesen és magától értetődő dolgoknak tartjuk, hogy a fővárosi ügyvédi kar, mint mindig, ugy most is, mikor a sajtószabadság ellen merénylet intéztetik, az elsőkké közt van, kik fel-emelik tiltakozó szavukat. A rendkívüli kamarai közgyűlés összehívása tehát rendén van. Ha kevesen lesznek is a közgyűlésen — mert a nyári szünet miatt sokan távol vannak a fővárostól — mindegy, a dolgot elodáznai nem lehet. Tiltakozni kell a merénylet ellen és megbotránkozásoknak kell kifejezést adni, hogy egy volt ügyvéd vállalkozott erre a csuf, szégyenletes szerepre!

A korszellem egészséges alakulásának a jelét látjuk abban, hogy az ügyvédi kar már röstelkedve emlegeti, hogy Polónyi Géza valaha közéjük tartozott.

Az országgyűlés berekesztése. Az országgyűlés tanácskozásait augusztus első napjaiban fejezi be. Az elnapolás kérdése ugyan még nem került szónyegre illetékes helyen, de ez valószínűleg nem királyi kérésrel történik, hanem az országgyűlés önmagát fogja elnapolni.

Belügyi reformok. A belügyminiszterium törvényelőkészítő osztálya a törvényhatóságokról szóló 1886. évi XXI. törvénycikk reformjára vonatkozó anyagot már gyűjtö. A kormány az adók és utjonok ex-lexben való kiszolgáltatását a készülő törvényjavaslat keretében fogja szabályozni, határozottan körvonaloza a vármegyei és városi tisztviselőknak a törvényen kívüli állapotban tanusandó magatartását. A törvény biztositani fogja a törvényhatóságok személyi és dologi költségeinek állami hozzájárulását is, mely a jövőben rendezetlen nem szüntethető majd meg s ennek biztosításaképp a belügyminiszter elhatározta a vármegyei számvevőségek visszaállítását. A kormánybiztosok, királyi képviselők és királyi biztosok jogköré is intézményes szabályozást nyer, mely szerint a kormány a jövőben bizonyos esetekben csak a képviselőház hozzájárulásával küldhet ki kormánybiztosokat. A királyi biztosokat, illetőleg királyi képviselőket csak a képviseltetéssel együttjáró jogok illethetik meg, melyek csak reprezentációanalízis jellegűek lehetnek. A reformok megvitására a belügyminiszter szeptember második felére ankétet hív egybe, amelyre a kormány meghívja a törvényhatóságok képviselőit is.

Az apatini képviselő lemondása. Néhány nap óta egészen pozitív formában híre jár, hogy gróf Hadik Sándor, az apatini választó kerületnek alkotmánypartí országgyűlési képviselője lemond mandátumáról. A lemondás indokál holmi anyagi differenciákat emlegetnek, a melyek közte és a kerület választó polgárainak egy része között fölmerültek. — Hir szerint a lemondás már a legközelebbi napokban megtörténik, mely esetben dr. Markovits Lajos, a függetlenségi partnak a mult választáson kisebbségben maradt jelöltje, újból megkísérli, hogy mandátumot kapjon az apatini választókerületben.

A bajai közúti hid.

Midőn lapunk legutóbbi száma nyomás alatt volt, kezdett valóra válni városunk közönségének több mint harmincöt év óta remél és várt óhajta, az áthidalás. Akkor érkezett meg Bajára a MÁV. igazgatóságától kirendelt hidépítési iroda személyzete, a mérnökök és az iroda felszerelése. A lapokban megjelent a hid és vasut építésére kiirt pályázat, mely szerint az egész építkezésnek 1906. október hó 1-től 1909. október hó 31-ig kell elkészülnie és két nappal később, f. hó 23-án fölszólalt a parlamentben Csányi Sándor orsz. képviselő, — hogy sürgesse a baja — báttaszéki áthidalás létesítését.

Kérjük az olvasót, ne mosolyogjon Csányi képviselő ur tájékoztatásán. Ne higgyék valamilyen, hogy Csányi képviselő urnak nincs más gondja, dolga és baja, csak a mi vasuti hidunk megépítésének sürgetése akkor, amikor a munka már megkezdődött. Ő csak elakarta terelni figyelmünket beszédének második és neki jóval kedvesebb részéről, hogy ugyanis a Dunának közti áthidalása Bezdán és Kiskőszeg közt történjék.

A terv éppenséggel nem új. Néhány évvel ezelőtt, ha jól tudjuk a 90-es évek végén, amikor az áthidalás érdekében az utolsó és sikerre vezetett országos mozgalom megindult és szinte bizonyossá vált, hogy a bajai áthidalás valóra válik, bezdáni barátaink maguknak akarták kikaparni a sült gesztenyét és deputációkkal, tanácsközásokkal, röpítőkkel akarták az akkori szabadelvű kormánytól nekünk megígért áthidalást maguknak elhalasztani. Nem törtődtek azzal, hogy három évizedt óta dolgozott Baja és Báltaszék közönsége az áthidalásért, hogy az ország déli része, mint egy ember óhajtott az áthidalást Bajánál, azt hitték a bezdániak, hogy nekik csak akarni kell és a bajai áthidalás eljöttével Bezdán kapja a vasuti összeköttetést, az a Bezdán, melynek vasutja, forgalma, számottevő ipara és kereskedelme nincs és az a Kiskőszeg, mely — ha lehet — még jelentéktelenebb.

Bezdáni szomszédaink el is hallgattak pár évre, de most, midőn *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter a városunkhoz küldött leiratában kifejtette, hogy az áthidalás csakis vasuti célokat fog szolgálni és a közúti hid más alkalommal és más helyen fog eszközölni, előtérbe léptek a bezdániak, hogy a közúti hidat maguknak kaparintsák meg és felszóltak Csányi Sándor képviselő.

Mielőtt még a bezdáni áthidalás ügyében valamelyes elhatározás történne, szükségesnek tartjuk városunk közönségének figyelmét az ügyre felhívni és véleményünket elmondani. Teljesen oszthatjuk a kereskedelmi kormány véleményét és magunk is hisszük, hogy a közúti hidnak nem Baja és Báltaszék közt kell megépítenie, mert Bajától Báltaszékig mintegy 19 km. uton töltést kellene emelni a közútnak is, ami a hidat szerfölött megrágráná, anélkül, hogy a várható haszon ezt megérné, mert Baja és Báltaszék közt a 19 km. uton nincs egyetlen község sem, amely igénybe venné az utat, Baja és Báltaszék pedig a vasutal teljesen megfelelő és elegendő összeköttetést kap. Azonban bizonyos az is, hogy az alföldi tranzverzális műtútnak kell hogy Bajáról a Dunán át folytatása legyen a Budapest és Eszék közt húzódó országgal, hogy így a stratégiai fontos két országot egymást összeköve, egymást kiegészítse. Eppen ezért a közúti hidnak ha nem is Baján, de feltétlenül Baja közvetlen közelében, nézetünk szerint *Nagybaracska és Dumaszekes közt* kell megépülni, ahol mindkét oldalon a talajviszonyok megfelelőek, mindkét oldalon számos nagyforgalmu község terül el és így a közúti hid forgalma biztosítva lévén, kétségtelenné válik, hogy a hid kifizetődik. Ez az egyedül helyes megoldás már azért is, mert tudtuknak Baja és Nagybaracska már a közel jövőben új műutat kap és ezzel az összeköttetés tökéletessé válik.

Legyünk tehát résen és ne hanyagoljuk el régien szerzett jogunkat a közúti hidra, ne engedjük, hogy sok keserves fáradságunk gyümölcsét mások élvezzék. Késérjük figyelemmel az ügy minden fázisát, mert bizonyos tekintetben, tisztán lokális szempontból, talán még fontosabb a közúti hid a vasuti hidnál, nekünk jóval több hasznot ígér. X.

HIREK.

Versenyárgyalás a baja-báltaszéki hidra. A baja-báltaszéki vasuti hidra 1906. évi augusztus hó 30-án tartják meg a versenyárgyalást. 1906. október hó 1-én kell megkezdni a munkát és 1909. október hó 31-én adatik át a vasut a forgalomnak. A versenyárgyalási hirdetésny már megjelent és így hangzik:

140343,906. szám. M. kir. államvasutak.

A m. kir. államvasutak Baja állomásától Báltaszék állomásig terjedő mintegy 19 km. hosszban kiépítendő vasútvonalon létesítendő és alább megnevezett munkákra és teljesítményekre nyilvános versenyárgyalást hirdet.

A munkák és teljesítmények a következők: Az összes földmunkák; az ültetvények, burkolatok, fonások, védő művek, utépitmények, a nagy Dunahid, valamint az összes többi hidak, átvezetők alapozási, falazási betonmunkái, a műtárgyak vasszerkezeteire elhelyezendő faalkatrészek, a műépitményi anyagoknak a kavics, agyag és a műtárgyak vasalkatrészeinek a Baja és Báltaszék állomásokról a felhasználási helyre való szállítása és elhelyezése, a felépitmények lerakása, kavicsolása, az épületek, pályabeosztás, elzárások előállítás.

Az ajánlatokat legkésőbb f. é. aug. 30 déli 12 óráig kell a m. kir. államvasutak építési és pálya fenntartási főosztályánál VI. Teréz-körut 56. H. em. benyújtani.

Bánatpénz 100 000 korona.

Tombola a lökertben. A bajai céllövész-társulat folyó hó 29-én, vasárnap este fél 8 órakor nagyszabású tombolát rendez. Tombola után tánc.

Járásbírói kinevezés. A király dr. *Hetényi Pál* bajai kir. járásbírosági albirót a bácsalmási kir. járásbírosághoz járásbíróvá nevezte ki. Dr. *Hetényi* távozásával a bajai kir. járásbíroság egyik jeles képzettségű bíráját, társadalmi életünk pedig egyik kiválóan agilis, közkedveltségnek örvendő tagját veszíti el.

A belügyminiszter a bajai színház-építésről. A belügyminiszter a héten arról értesítette a várost, hogy a kereskedelmi miniszter hozzájárulásával megengedi, hogy a színházépítés céljaira a követet-vámjövdelemből további 10 évig évi 20 ezer koronát a kultur alap javára kiszakíthassunk. Megjegyzi azonban, hogy ez az utolsó eset, többé ez nem lesz megengedhető. A színház építésre vonatkozó közgyűlési határozatot oly módon hagyta jóvá, «amíg a város anyagi helyzete megengedi» monumentális színházat építeni. A tervet nem fogadta el és újabb terv készítését kéri, mert több kifogás van ellene, így többek között a karzat, a páholyok ellen van kifogás. De a Bárány mögötti telek ellen is kifogást emel. Újabb határozathozatali előterjesztést kéri, amikorra fentartja magának a döntés jogát.

Halálozás. *Kornis* Benő, városunk születője — mint őszinte részvétellel értesülünk — csütörtök reggel, hosszú, gyógythatatlan betegség után, Budapesten, életének 44-ik évében, jobblétre szenderült. Az elhunytban *Fried Samu* segélyegyleti pénztárnok sógorát gyászolja.

A kamarai titkár Baján. *Perjéssy* László, a szegeci kereskedelmi és iparkamara titkára hétfőn d. e. Bajára érkezett és megtekintette az ipartestületet. Hosszabb eszmecserét folytatott az iparfejlesztés módzatairól és hangulatot csinált az iparosok szövetkezésének. Sok szep eszmét vetett fel, amelyeket bizony érdemes volna megvalósítani. A titkár kedden délelőtt visszautazott Szegebre.

Egyházmegyei közgyűlés Baján. Az alsóbaranya-bácsi ev. ref. egyházmegye évi rendes közgyűlését *Szabó* Peter esperes és *Cséh* Ervin egyházmegyei gondnok kettős előlköte alatt augusztus hó 14. és 15-én Baján fogja megtartani.

Humor az adókiadás körül. Az adókiadó bizottság java munkája közben történt ez a kis epizód. Egy ismert kereskedő adója körül vitáztak. A pénzügyigazgatóság embere horribilis összeg kiadását javasolta. A kereskedő tiltakozott, érvelt, panaszkodott, alkudozott. A bizottsági urak is pártjára kelték. Jó ideig tartott az alkudozás, míg végre megállapodtak valahogy. Mikor pedig minden rendbe került, a mi emberünk mosolyogva megjegyezte meg:

— Hát azért csak rossz kereskedő a kincstár kérem alásán!

— Rossz kereskedő? — estek rajta jobbról-balról. — Aztán miért?

— Hm, egyszerű a magyarázat — felelt a derék ember — hát én három ezredje tartozom száz koronával a kincstárnak. Egy krajcárt se fizetem s most újabb százhusz korona hitelt varr a nyakamba. Jó kereskedő sohase lehet ennyire könnyelmű.

Zsidók a parlamentekben. A bécsi „*Jüdische Nationalzeitung*” érdekes adatokat közöl, hogy a különféle parlamentekben hány zsidó képviselő ül. A francia, olasz és hollandi kamarában 4—4 zsidó képviselő ül. Az osztrák Reichsrathban 6, a porosz képviselőházban 7, a német birodalmi gyűlésben 11. Az orosz dumának 12, az angol parlamentnek 16 zsidó képviselője van. A legtöbb zsidó képviselő a magyar parlamentbe jutott, összesen 23. Ebből 17 a függetlenségi párthoz tartozik, 2 az alkotmánypárthoz, három demokráta, egy pedig újjászervezett szociáldemokráta.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Havas Gyula bajai lakost ideiglenes minőségben díjtalan m. kir. pénzügyőri számgyakornokká a brassói pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez nevezte ki.

Legújabb nemzeti vívmány? A fanitizált nemzet (?!?) követte a koalíciót és a koalíció be is váltja (?!?) mindazokat a nagy ígéreteket, amelyekkel a nemzetet magához láncolta. A katonai kérdések dolgában ugyan egyelőre leszereltek, de mégis a koalíció érdemei közé kell sorozni a legújabb nemzeti vívmányt, amely a katonai téren ért bennünket. Eddig egy volt szokásban a városoknál, hogy három jegyzőkönyvet állítottak ki: egyet a közös hadsereg, egyet a honvédség és egyet a polgári hatóság részére. Valamennyi jegyzőkönyv nyelve magyar volt eddig. Az idén azonban nem tudjuk mi célból, a közös hadsereg sorozási jegyzőkönyvét mindenütt német nyelven készítették el és a polgári hatóság kiküldöttéi, ha nehezen is, de kényszerítve voltak ezeket a német jegyzőkönyveket aláírni. Nem megvetendő ez a legújabb nemzeti vívmány, csak azon csodálkozunk, hogy ez épen a magyar vezényszó elvével harcba indult koalíció uralma alatt történik.

Őszi hadgyakorlatok 1906-ban. Az ideai hadgyakorlatok között legjelentékenyebbek a sziléziai császárgyakorlatok, amelyeket szeptember első felében a dél-dalmáciai tengeri és partraszállítási gyakorlatok követnek. Szeptember 4-én az összes hadtestek gyakorlatai befejeződnek, kivéve az említett tengeri hadgyakorlatokat, amelyek szeptember 15-én érnek véget. Az elkésett sorozásokra és az

ezzel összefüggő ujonckiképzésre való tekintettel a magyar csapatok az idén minden nagyobb gyakorlat alól föl vannak mentve. Eszerint az idén a budapesti 4., a pozsonyi 5., a kassai 6., a temesvári 7., a nagyzebeni 12. és a zágrábi 13. hadtestek nagygyakorlatokat nem tartanak. Ez vonatkozik a többi hadtestek területén és a Bosznia-Hercegovinában állomásozó magyar csapatokra is.

Hadkötelesek figyelmébe. *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter körrendelettel intézett az összes törvényhatóságokhoz, amelyben utasítja a hatóságokat, hogy a hadkötelesek kérvényeit haladék nélkül intézzék el.

Vidéki városok kulturája. Ehen Gyula volt orsz. képviselőnek a városokról legutóbb kibocsátott könyvében a színházokról a következő beszámoló található: Az ország határszéli városai a magyar színművészet még mindig nagymértetű kulturművészetet teljesít. A színművészet kulturhivatására való tekintettel konstatalni lehet, hogy a vidéki városok számának figyelembe vételével aránylag nagyon csekély a modern színházak száma. Így állandó teli színháza csak a következő városoknak van: Arad, Kolozsvár, Debrecen, Szeged, Pozsony, Sopron, Kassa, Pécs, Nagyvárad és Kecskemét. Másodrendű színházak: Szabadka, Dés, Győr, Nyitra, Miskolc, Szatmárnémeti, Eperjes, Nagyszeben, Pápa, Nyíregyháza és Újvidék. Nyári színházak, illetőleg szinkörök vannak a következő városokban: Hódmezővásárhely, Makó, Kaposvár, Mámarsziget, Nagykanizsa, Arad és Pozsony. — *És Baja?* Annak a *színháza* még mindig épül — a papírosan.

Egy bajaszentszéki mulatság epilógusa. Még az év elején történt, hogy egyik bajaszentszéki kocsmában több legény mulatott. Amikor elérkezett a záróra, felszólította a kocsmáros a vendégeket a távozásra. Ide is ment mindenki, csupán hárman *Racsman* Sándor, *Huber* József és *Pauck* János nem akartak távozni. A kocsmáros elpanaszolta ezt az éppen arra járó községi esküdt-nek, *Polyák* Mátyás és *Ivity* Mátyás pénztárosnak. Ezek felszólították a legényeket, hogy menjenek csendben haza. A legények ahelyett, hogy a szóra hajlottak volna, neki estek a két hivatalbeli embernek és úgy helyben hagyták, hogy hetekig nyomták az ágyat. Ez okból állottak f. hó 26-án a bíróság előtt, amikor is a bíróság elítélte *Pauck* Jánost 3 havi fogházra és 5 napra átváltoztatható 100 koronára, *Racsman* Sándort 2 hónapi fogházra és 40 koronára és *Huber* Józsefet 1 hónapra és 20 korona pénzbírságra.

Augusztusnak első napján. Az idén nem október, hanem augusztus hó 1-én fűjják meg azt a bizonyos trombitát, amelynek nem épen kellemetes hangjára be kell rukkolnia katonának a bevált legénységnek. Napok óta folyik Baján is a behívók kézbesítése s aug. hó 1-ére a közös hadseregbeli és a honvédségi legénység vonul be. A tartalékosok se maradnak ki a sorból. Egy-egy csomó behívó jóformán naponként érkezik a város katonügyi osztályához, amelyek nagybobbára aug. 1-re, 5-re és 30-ikára hívják meg katonásdira a tartalékosokat.

Fogházás Garán. *Jäger* Márton garai borbélyhoz a héten beállított egy sváb, hogy fáj az odvas foga, huzza ki. A borbély hozzálatott a nehéz munkához és fél órai izadás után sikerült is az odvas fogat eltörni, a foghúst és a szájpaddást megsérteni. A botránys dolog tudomására jutott a községi orvosnak is, ki az orvosi tudományba belekontárkodó borbély ellen a feljelentést a bajai bíróságnál megtette.

Bevándorlás egy városba. Hogy ez a város nem *Baja*, azt tán felesleges külön kijelenteni, tudva azt, hogy ha nálunk népvándorlásról esik szó, ez csakis olyan értelemben lehet aktuális, hogy ami népünk hagyja el a várost, nem pedig, hogy városunkba idegenek telepednének le. Ez egyébként nem csoda, mert pangó ipari és kereskedelmi életünk mellett aligha tehetnének szert még oly nyomorúságos megélhetésre is. Érdekes ellentét Eszék, melyben a bevándorlás oly mérvet ért, hogy ezen városnak rohamos fejlődést kell felvenni. Április hónapban Eszékre bevándorolt 551 személy, míg ki-vándorolt 22, tehát a szaporulat ezen uton egy hó alatt 529. Az idei év első négy hónapjában 1272 volt a bevándorlottak száma, ami bizony erős mérvű szaporodás. A bevándorlottak közt volt 809 magyar, akik a magyarság számára jobban elversztek, mintha Amerikába költöztek volna. Nagyon érdekes a meg-szívelésre ez a kis statisztika.

Valami a bácskai nemzetiségekről. Sehoh annyira nem panaszkodnak a nemzetiségiek, mint nálunk, pedig sehoh annyi előnyt nem élveznek mint nálunk, annyi türelmet sehoh sem tanúsítanak velük szemben. Küzdünk a kaszárnyák magyar feliratáért, magyar kommandóért. Felfogjuk ezekért még az országot is. Hanem arra nem is gondolunk, hogy a boldog Bácskában vannak községek, ahol az utcák feliratai szerbek, még a község-házát is szerbül jelölik, hogy ez a község-háza. A helypénzcédulák szerb nyelven vannak nyomtatva s ha új csendőri kerül a helységbe és nem tud szerbül, bizony az orránál fogva vezethetik. Van több ilyen helység is Bácskában, amelyről azonban most szólnak, az Bácsszenttamás, ahonnan több bajai magyar iparos megbotránkozással hozta haza a szerb cédulákat és szerb emlékeket. Vajjon erről nem lenne jó elmélkedni a nemzet képviselőinek?

— **A városok jövedelmének emelése.** Általános a panasz az összes városokban: kevés a jövedelem, sok a kiadás. Az állampolgárok elég nagy az egyenes adóterh, van rájuk kivétel magas városi pótdadó is, ezt emelni többet nem szabad. Ezért nagyon is égető kérdés, hogy valami új jövedelmi forrásra tegyenek szert, mert különben nem tudnak a városok szükségleteik fedezéséről kellőleg gondoskodni. A polgármesterek idej, kassai kongresszusának éppen leglényegesebb tárgya lesz, hogy a polgármesterek megvitassák a módot, miként lehetne ez új jövedelmi források által a városok jövedelmét kibővíteni. Két érdekes indítvány van erre vonatkozólag, melyeknek mindegyike érdemes a megvitatásra. Az egyik arról szól, hogy a törvényhozás lépesse életbe a községi értékelmelkedési illetéket. Ha tehát valamely kedvező konjunktúra pl. nagyobbzabású közmunka létesítése, utcanyitások stb. által egy ingatlan értéke emelkedik, ebből bizonyos százalékát a várost illesse. Ezen illetékkel találkozunk Angliában s kétségtelen annak számos előnye is van. A másik indítvány a tőkejövedelmek megadóztatását javasolja. A város ugyanis pótdadót vet ki mindenféle állami adó után, csak éppen a takarékpénztárban elhelyezett tőkék adója után nem, holott ezek leginkább elbírnák a magasabb adót, mert ez a tőke van legkevésbé veszélynek kitéve. Ez az adó tényleg igazságos lenne, mert nem méltányos éppen a tőkének mentessége a városi adó alól, mikor az ingatlan és rongálható vagyon után kivetik a városi adót, továbbá a tőke a vagyonosok kezében van, tehát ez inkább elbírná a terhet. Érdeklődéssel várjuk a javaslatok eldöntését, mert kétségtelennek tartjuk, hogy a törvényhozás is meg fogja szivlelni a polgármesterek határozatát.

— **Bírósági jegyzők mozgalma.** A királyi törvényszékek és királyi járásbíróóságok jegyzői karán szinte példátlan sérelem esett. Ez a testület csupa magas kvalifikációkkal bíró egyéniségekből áll; valamennyien jogvédeztettek és nagykétszültségűek, doktorátust és bírói vizsgát tettek, de előmenetelük ugyancsak lassu. Nyolc esztendőig tart, amíg egy jegyzőből albiró lesz. Tavaly összesen tizennyolcat neveztek ki albiróvá. Azok közül, akik permanens szolgálatban voltak, egyetlen egyet sem neveztek ki. Az imparlamentáris kormánytól nem kértek elfogadni, mert attól a kormánytól nem is akartak elfogadni. A mostani kormánytól kérték helyzetük javítását: kaptak is erre vonatkozó ígéreteket, de nemcsak hogy az igazságügyi kormány erről megfélekedezett, de ok nélkül, anélkül, hogy bünt követtek volna el, büntetni is akarja őket. Megköveteli tőlük, hogy ügyvédi vizsgát is tegyenek, amit pedig a törvény egyáltalánban elő nem ír. A sátorlajuhelyi kir. törvényszék jegyzői kara most felhívást intéz az összes törvényszékek és járásbíróóságok jegyző-tagjaihoz, amely felhívásban tiltakoznak ezen erőszakos, igazságtalan rendelet ellen.

— **A pap vétke.** E címmel jelent meg Ouida, a legnépszerűbb angol írónő egyik legrdekesebb regénye, az »Érdekes Könyvtár« regénycsarnokában, melynek legújabb kötetét képezi. A regény egy plébános iszonyu szenvedéseit és feldúlt lelki világát festi oly mesteri tollal, hogy a legedzettebb idegzetű olvasó sem képes felindulás nélkül végigolvasni. — A vállalat havonta egy ilyen izléses kiállítás regénykötetet küld olvasóinak, negyedévi 3 korona előfizetési díj ellenében, mely összeg az »Érdekes Könyvtár« kiadóhivatalába, Budapest, Kálmán-utca 2. küldendő. Regényjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

— **Betiltott kutyaugatás.** Hunstanton tengeri fürdőhely községtanácsa a következő furcsa rendeletet bocsátotta ki: A kutyáknak meg van tiltva a sétátnen, amelyik a tengerparton húzódik végig, ugatni. A rendőrséget utasítottuk, hogy mind azokat, akik ennek a rendeletnek nem engedelmeskednek, letartóztassa. Ezt a rendeletet a fürdőhelyen mindenfelé kiragasztották. Nagyon műveltek lehetnek Hunstantonban a kutyák, ha még olvasni is tudnak és lőkönt, ha a községtanács rendeletének engedelmeskednek.

— **A kánikula megkezdődött.** A fel-fel szőkő hőmérő már többször elhitepte velünk, hogy a »kutyánapok« elérkeztek, de csak azért, hogy a rákövetkező hideg napok annál nagyobb zavarba ejtsenek. Most azonban hitelesen tudhatjuk, hogy a kánikula július 23-án kezdődött meg hivatalosan s hogy augusztus 23-ig terjed. Ez azonban nem azt jelenti, hogy ezen az időn belül nem fogunk lázni s azontul nem fogunk izadni.

SPORT.

A sportélet történeti multjából.

A »Bajai Hírlap« részére írta: Braun Samu.

A századoknak, melyek az idő végtelenjébe leperegnek, megvannak vezéreszméik. Más korbéli ember, más jelszavak után indult s gyakran szinte korszakadátjai védelmezték meg elődeink oly eszméiket, melyeket a későbbi kor szülte nevéstégesnek vagy legalább is különösnek talált. Így ki hitte volna csak az ímént elmúlt században is azt, hogy

a testedzés, mely a régieknél elválaszthatatlanul össze volt kötve koklerséggel, oly irányulv válik, melynek lobogó zászlajára ezek esküsznek s hogy mind hatalmasabban hangzik fel a régen elmúlt rómaiak szava: Mens sana in corpore sano.

Ha végigtétekintünk azon a hatalmas fejlődési folyamaton, melyen a testgyakorlás a legrégibb időkől napjainkig keresztül ment, önkénytelenül is eszünkbe jutnak Tissier francia tudósnak sorai, ki az »Akcio reakció szül« elméletét átvitte a testgyakorlás történetére, azt állította, hogy a viharokban gazdag idők, az ernyedés kora következik s hogy a ma szülötte voltaképpen egy már fáradt nemzedék, fáradt ivadéka. Ennek az öröklött fáradtságnak megszüntetésére vannak hivatalos sportok s egyszerűs mind e főtételből lehet legkönnyebben kimagyarázni a testedzésnek azt az óriási fellendülését, mely az ötvenes években kezdődve még folyton tart s egyre szélesebb mederben terjed el. A sport, persze legtágabb értelemben véve, oly régi mint az ember. Az ősember, ez az állatbőrbe öltözött tiszta erő, ép olyan testi munkát végzett, mikor pusztá kézzel megfojtotta a barlangi medvét, mint a modern kor gyermeke a »sportsman«, ki a versenypályán naponta fokozatos súlyokat emel, trainingjéről naplót vezet s verseny előtt szigorú életmódot folytat. Mily óriási különbség! S e két végpontot egy hosszú lánc köti össze, a testgyakorlás története. Visszatekintve, szédületes perspektiva nyílik meg a gondolkodó ember előtt. Valóban, mintha újra fölébredne a reneszánsz szelleme; a harmonikus test szépségének bámulása újra előtérbe nyomul, a levegőt friss szél járja át, ez a megújodás szele.

Áttérve a történelmi időkre, két nagy nép tűnik ki az ókor sok nemzete közül, ezek a görög és a római. Tudjuk, hogy felismerve a testnevelés fontosságát, azt mindennek elébe helyezték, de ismerjük végzetöket is.

Megunta a harcót Róma népe és Athén lakói a kard és lándzsa helyett inkább a hosszonyaku serlegeket forgatták.

Csak egy sújtás kellett, hogy porba hulljon Görögország, egy öklöcsapás, hogy Róma ledőljön. Így is történt.

Csaknem vérünkbe ment már át az a tudat, hogy a középkort homállal fedve képzeljük magunk elé, egy különös kornak, amikor állandó sötétség uralkodott, mely ránehezedett az emberek lelkére, agyára, egész lényére. Ez a köd borult a tornára is, olyan köd, melyen csak ritkán villant meg halovány mécesként egy-egy dolog, mint a lovagság és a harci játékok. Az ujjkor harcokkal kezdődött, a testedző gyakorlatoknak egy időre még a nyoma is eltűnt, hogy később, mint a porából megéledett Phönix újra, diadalmasan ébredjen föl hamvaiból. Mégis három nép vált ki a népek tömegéből, a svéd, angol s francia. A svéd-torna a mozgás élet elvét tüzte ki maga elé. Föltéve azt, hogy a rendszeresen végzett szabadgyakorlatok is erősítik a testet és előmozdítják annak plasztikus kifejlődését, a svéd torna csak szabadgyakorlatokat üzet. Igaz ugyan, hogy nekünk a szabadgyakorlatok unolmasának látszanak, de nem szabad azt sem felelednünk, hogy a skandináv félsziget éghajlata nem olyan mint a miénk s hogy a félszigetlakók az év háromnegyed részén tornatermi munkára vannak utalva. A svéd-torna éppen könnyű kivihetőségénél fogva a betegek és lábadozók tornája lett, tanítása ma már egy egész külön tudomány, melyvel tornatanárok és fiatal orvosok foglalkoznak.

Az angol nép főleg a szabadtéri játékokat ízi s elfogadott nézet Angliát tartani a sportok és atlétika őshazájának. Mert mi is az az atlétika? Manapság atlétika alatt röviden a magasabb testedzést értjük. Mig a tornász csak teste erősítése végett dolgozik, addig az atlétát más is lelkesíti. Született hajlandósága az embernek a magasabbra vágyás, a kívánni akarás. Ez van meg nemesebb alakban az atlétában. A dicsőség s a sportszeretet a vonzó pont; ide törekszik egy a kezdő versenyző, ki a fáradalmat a jövendő siker reményében viseli el, mint ahogy ez lelkesíti a mindenki által körülrajongott világbajnokot is, kinek egyes szerepléséről a lapok hasábos cikkeket közölnek. Nem téves féltogás az, ha a dicsőségre vágyást fogadjuk el a sportok óriási fellendülésének lélektani okául. Az angol testedzés jobbára szabadtéri játékokból áll. Ezek közül egy a labdarúgás, mely az egész földön elterjedt, hódító utjában hozzánk is eljutott. De ez csak egy; a golf, cricket, base-ball és még egy egész sora az érdekesítő nyíltéri játékoknak mutatja a brit nép sportszeretetét.

És egyformán sportol a lord fu és a munkás legény, nagyobb versenyeken tizezreke megy a nézők száma. Az angol óriás ereje itt nyilatkozik meg.

Művészetéről, színérkééről híres Franciaország; ezt látjuk tornájában. Tetszetős szép látványt nyújt a szemnek, de más kérdés, hogy tartalmas-e egyáltalán. Legtöbbször az egyoldalúság vadját hallhatjuk a frank torna ellenétől. Ami igaz is, mert ez a neme a testedzésnek, függő szereivel csak a felsőtestre terjeszkedik ki. Kérdéses azután, hogy korunkban, a modern sietés korában lábainkra, vagy karunkra van-e nagyobb szükségünk? Nemde lábainkra? Mig ha megnézzük egy francia tornász óriási felsőtestet s aránytalanul gyengébb lábakat látunk. A francia torna tetszetősebb, az angol tartalmasabb. Amaz a szép külső, ez az erős váz.

Népnők tornája nem régi, az említett tested-

zési módok mind meg voltak már akkor, mikor nálunk a tornát és sportot még hírből sem ismerték. Nincs is önálló sajátos tornánk, inkább csak amolyan mixtum compositum. De szerencsés összetételű keverék; láttuk a főbb tornafajokat, megismertük hibáikat. Világos tehát, hogy elhagyva rossz oldalait s meghagyva a jókat, oly műfajt kapunk, mely fölülmulja alkotó részeit.

Ilyen a magyar torna s jól megfelel népnöknek, a francia és angol torna serkenti a tornászt, míg a svéd egyhangu mozdulataival lecsillapítja a felhevült keleti magyart. Szép sajátága fajunknak, hogyha valamit elkezd az előbb-utóbb tőkélyre viszi, így volt ez az uszánál, vívásnál és még sok egyebnél. De csodálkozhattunk-e ezen? Egy nép, mely fegyveres kézzel betört egy idegenektől lakott földre s ott magának hazát szerezve erős kézzel, szívósan ragaszkodva minden darabka földhöz, ezer évig fönttartotta magát, ez a nép ne tudná megállni helyét az új harcban, hol szintén egész ember küzd ember ellen, a sportokban? Természetes következmény az, hogy erős apának nem lehetnek gyenge fiai, vagy ha azok is, a gyöngeség csak pillanatnyi fáradság és nem végelemnyedés lehet.

Ennyit a testedzés történeti fejlődéséről. Az események már megmutatták, hogy melyik félnek van igazsága, azoknak-e, kik a testi erőt semmibe sem veszik, vagy azoknak, kik a test és lélek harmonikus kiképzését hirdetik. »Nemzetek lesznek, nemzetek vesznek,« de nagygyá egy népet csak fainak ereje, kitartása tehet. Csak rajtunk áll, hogy erősek legyünk, főltünk függ, hogy mint Albion büszke fiai, mi is szilárdan állhassunk meg a népek zivatarában jó magunknak, édes hazánknak épülésére.

N y i l t t é r .*)

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Aktuális dolgok.

Ujságírók iskolája.

Azt a tanszéket, melyet Strassburgban az újságírára létesítettek, csakis úgy lehet elképzelni, hogy az egyetem kebelében megalapítottak egy szerkesztőség, melynek feje az újságírásban legújabbban kinevezett egyetemi tanár, tagjai rendőrségre, színházra, törvényszékre és vizállásra járó riporterek, tisztje pedig a próza, költészet, politika, tudomány körül haszonnal forgoló kandidátusok, kiknek ezért szép hópénz és doktori oklevél jár. Ilyen szerkesztőségben nem irigylendő hivatalnak a segédszerkesztő állását képzeljük, mert segédszerkesztőnek lenni polgári életben sem a legkényelmesebb állapot, egyetemi segédszerkesztőnek lenni meg éppenséggel súlyos földadat, mert ide már polihisztori tudás és hadvezérvézi taktika kellene. Ilyen fegyverzettel fölkészülve, a strassburgi egyetem szerkesztősége alkalmasint válogatott jelzők kíséretében fogja üdvözölni naponként a magas egyetemi tanácsot, melyről szubvencióját élvezi; kiváló tapintattal fogja elemeire bontani a fő tudósok egységét, kik az al- és főszerkesztői állásoknál kinevezési jogukat érvényesítik és szigorba mártott tollakkal fogja irtani a nem állami sajtó szenzációhajászását, melylyel nem kímél meg még olyan tisztletreméltó és elismerésüket legnagyobb mértékben kiérdemlő intézményt sem, mint a magas univerzitás és az ész és jellem olyan kiváló képviselőit, minők magas közoktatási tudósaink. Csakhogy ha ilyen alapon szervezik a strassburgi egyetem szerkesztőségét, akkor erre nincs semmi szükség, mert ilyen lapok nem hiányoztak eddig meg a művelt családok asztaláról. Ha pedig nem ezt cselekszi, hanem napról-napra előadásokat fog tartani az újságíródalom történetéről, a sajtó keletkezéséről és fejlődéséről, akkor csak az irodalomtörténet egyik ágát adja elő bő szavakra eresztett kollégiumokban, miből a hallgatók egyedül azt nem fogják megtudni, hogy mi az újságírás titka. Mindenképpen tehát kuriozumnak mutatkozik a strassburgi egyetem újítása, mert olyanra vállalkozik, ami kívül esik hatása körén s körülbelül az egyetlen hivatás, melyet nem lehet paragrafusok alapján virágzóvá tenni, mert nincs szükség reá.

Az újságírók egyetemi iskolája a szerkesztőség, éppen úgy, mint a katonának a gyakorló tér.

A szerkesztőségben pedig a gyakorlat, tudás, tehetőség alapján állja meg helyét az újságíró, mert ezek nélkül bizonyos pontig nem lehet el. Nem költői tehetségre és nem szaktudásra van szüksége ebben a munkában az újságírónak, hanem a hivatásához szükséges kvalitásokra, melyek minden nap bírálat és ellenőrzés tárgyai. És szüksége van erős karakterre és ambícióra, ha él benne a kiválóság ösztöne vagy a fejlődési vágy. Ilyesmiket az egyetem eddig sem adott s ezután sem fog nyújtani hallgatóinak, a szerkesztőség azonban bizonyos fokig igen. Egy szerkesztőségben minden a szerkesztő egyéniségétől függ. Amilyen a szerkesztő, olyan a lap és olyanok a munkatársai. Az ő szelleme, ízlése és törekvése tükröződik vissza a lapban — ha szabadon érvényesülhet — és mindeme tulajdonságoknak jobbik része áthárul a munkatársakra, akik az ő egyéniségének, nagy tapasztalatának és lelkülete nemességének napról-napra való visszhangozói. Ilyen környezetben az újságíró igazi iskolát talál magának, hol mindaz, ami benne jó, harmonikusan kifejlődhetik tapasztalatlansága és a modorbeli fogyatkozásai kimaradásával. Bizonyos pontig minden szerkesztőségnek vannak ilyen intüim vonásai s aki nemcsak a betűket nézi a lapban, hanem a sorok mögött rejtőző intímabb szellemet, megismerheti azon keresztül a lap szerkesztőjének és munkatársainak igazi egyéniségét. Ez az iskola tényleg nélkülözhetetlen minden fiatal újságíró számára és akinek szerencséje volt kezdő pályájában szerető kezek gondos irányítását éreznie maga felett és tapasztalhatta egy nemes szív folytonos melegségét, annak ez az iskola az élet legbecsesebb értékét juttatta.

Kommünikében nem olvastuk, hogy a strassburgi egyetem ilyen szellemű intézmény alakítására törekedne, de amennyiben ezt akarná, azt is nagy óvatossággal fogadhatjuk, mert ez a pont a mai közoktatásnak és a problémájá, melyen a középiskola és az egyetem pedagógiai rendszere megbukott.

Szerkesztői üzenetek.

A B. F. U. m.-jének. Ön vizet prédikál és bort iszik, elefejtí azonban, hogy a borban van az igazság. Cikkének bevezető részében im ezt írja:

„Nincs nagyobb veszedelme valamely ország haladásának, mintha minden térre, minden kérdésbe belevizsi a politikát, mintha a pártállás szemüvegén vizsgál oly kérdéseket, melyek természetüknek fogva felülállnak minden párt szemponton. Mert ki tagadhatná, hogy a közéletnek nem egy oldala van, mely a pártkereteket átélve, az egész országot érdeklí? Mely nem túri magában azt az éket, melyet a napi politika beléje ver? mely megakad, elsikkad a politikai elfogultság kezén?»

Es ilyenek tartja a **baja-báttaszéki** áthidalási ügyét is, melybe nem szabad belevinni a politikai párt szempontok átkos aknamunkáját.

Es alig, hogy a fentieket megírta, nekíront a letünt szabadalvü érának és leszedvén róla a szenteltvizet, a bajai függetlenségi párti politika kizárólagos érdemének tudja be a hídépítés megvalósulását. — Más szóval: Ön, a függetlenségi párti, tárgyalja pártpolitikai szempontból ezt a mi „neblátsvirágunkat“, melyhez a pártpolitika eszközeivel eleddig nem nyult Baján senki.

Ily körülmények között föltételeznünk kell, hogy Ön a bajai lokális viszonyokban teljesen járatlan és így csak arra a fölvilágosításra szorul, hogy a baja-báttaszéki áthidalás ügyének a bajai szabadalvü párt körében már akkor is voltak tettekkel tényezői, mikor a bajai függetlenségi párt létezéséről még Baján nem volt senkinek halvány sejtelme sem. »Amicus Plato sed magis amica veritas.« Azért, mert Ön szerelmes a függetlenségi pártba, nem szükséges megtagadnia a valóságot.

Árlejtési hirdetmény.

A Zombori Ipari-, Hitel- és Árucarnok szövetség, mint az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, (Zombor, Bajai-ut 20. szám.) egy telállítandó nagyobb közműhely építkezési munkájának biztosítása céljából folyó évi augusztus hó 12-én d. e. 9 órára zárt írásbeli árlejtést tűz ki, melyre az érdeklődő építészeket azzal hívja meg, hogy arra az időre ajánlataikat 1000 korona bánatpénz letelésével (amely óvadékképes értékpapirokból is állhat) adják be.

A tervek és költségvetések a szövetség iró-dájában bármikor megtekinthetők.
Zombor, 1906. július hó 25.

Az igazgatóság.

A kenderesi dűlőben fekvő
1964 □-öles

szőlő

jutányos áron eladó.

Bővebbet: Békei Mátyásnál
Damjanich-utca.

Meghívó

a „**Délmagyarországi Gyapjufonó és Vattagyár Részvénytársaság**“-nak Szabadkán, a Barány-szálloda termében, 1906. évi augusztus hó 14-én délelőtt 11 órakor megtartandó

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉRE.

Napirend.

1. Indítvány Kunetz Kálmán és Balog Ernő igazgatósági tagok elmozdítása és cégjegyzési jogosultságuk megvonása iránt.
2. Indítvány Kun Ede felügyelő-bizottsági tag elmozdítása iránt.
3. Cégjegyzésre jogosult 4 igazgatósági tag választása.
4. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
5. Indítvány: a közgyűlés felhatalmazza az igazgatóságot, hogy Kunetz Kálmán ügyvezetését vizsgálja meg és esetleg ellene az alkalmasnak látszó törvényes lépéseket tegye meg.

A t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni szándékoznak, tartoznak részvényeiket 8 nappal a közgyűlés határnapja előtt a társulatnak bajai, vagy budapesti (Budapest, VI. Teréz-körút 29. szám. Dr. Löw Antal irodájában levő) pénztáránál igazoló-jegy ellenében letenni.

Az igazgatóság.

M. kir. államvasutak.

M E N E T R E N D.

Ervényes 1906. évi május hó 1-től.

Oda.				Szabadka—Baja.				Vissza.			
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.
10 10	7 00	7 15	15 320	ind.	Budapest k. p. u. (183)	érk.	1 00	6 55	10 00	5 45	
	5 41	7 25			Belgrád (183)			7 17	10 38		
3 05	7 48	11 30	4 55		Szeged-Rókus (184)		10 54	2 52	7 53	12 12	
	7 09	9 05			Dálja			5 37	9 33		
4 50	10 35	1 42	7 05	ind.	Szabadka (183. 184. 186)	érk.	8 08	12 48	6 20	10 28	
5 03	10 48	1 55	7 17		Horvát tanyák 2. sz. őrház		7 56	12 36	6 08	10 14	
5 09	10 54	2 01	7 23		Kelebiai tanyák 3. sz. őrház		7 50	12 30	6 02	10 07	
5 16	11 01	2 08	7 30		Szabadkai tanyák 4. sz. őrház		7 43	12 23	5 55	10 00	
5 25	11 10	2 17	7 38		Csikeria		7 35	12 16	5 48	9 52	
5 38	11 24	2 29	7 50		Bácsalmási szőlők		7 22	12 04	5 36	9 35	
5 48	11 34	2 39	7 59	érk.	Bácsalmás (178)	ind.	7 13	11 55	5 27	9 22	
6 03	11 46	2 54	8 05	ind.	Almás	érk.	7 03	11 45	5 17	9 12	
6 09	11 51	3 00	8 14		Bikity-Borsód		6 58	11 40	5 12	9 06	
6 33	12 15	3 26	8 42		Bajai szőlők 24. sz. őrház		6 33	11 15	4 47	8 38	
6 56	12 38	3 49	9 05		Baja (214)	ind.	6 06	10 51	4 23	8 05	
7 07	12 48	4 00	9 16	érk.	Zombor (214)	ind.	5 55	10 40	4 12	7 52	
9 41	3 23							6 45	12 57	4 05	

Oda.				Baja—Ujvidék.				Vissza.			
Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.
			10 10	7 00	ind.	Budapest k. p. u. (183. 213)	érk.	6 55	10 00	5 45	
			4 50	10 35		Szabadka (213)		12 48	6 20	10 28	
	4 00		7 22	1 15	ind.	Baja (213)	érk.	6 33	8 53	3 23	6 50
	4 11		7 32	1 25		Baja-szállás város		6 24	8 46	3 15	6 42
	4 25		7 45	1 38		Vaskut		6 07	8 31	2 59	6 26
	4 51		8 10	2 01		Gara		5 43	8 10	2 37	6 00
	5 06		8 25	2 15	érk.	Regőce (178)	ind.	5 25	7 55	2 17	5 35
	5 09		8 26	2 16	ind.	Sztanisics	érk.	7 54	2 14	5 29	
	5 37		8 54	2 39		*Körtés		7 38	1 57	5 12	
	5 47		9 04	2 48		Gádor		7 21	1 35	4 47	
	5 56		9 12	2 56		Magyarut 16. sz. őrház		7 14	1 28	4 40	
	6 08		9 24	3 07		Nenadics		7 01	1 14	4 22	
	6 15		9 31	3 14		Zombor (184)	ind.	6 55	1 08	4 16	
	6 25		9 41	3 23				6 45	12 57	4 05	
		10 10		7 15	ind.	Budapest k. p. u. (183. 184.)	érk.	1 00	Szv.		5 45
		5 00		2 02		Szabadka (184)		9 41	7 103		10 35
						Dálja (184)		9 30	I-III.		9 23
2 25		6 51		3 51	ind.	Zombor (184)	érk.	6 10	11 20		7 00
2 31		6 57		3 57		Zombor-vásártér		6 03	11 13		6 52
2 41		7 07		4 07		Fernbachszállás		5 54	11 04		6 41
2 50		7 16		4 16		Zsarkovác		5 46	10 56		6 32
3 06		7 30		4 30		Ó-Sztapár		5 32	10 42		6 15
3 35		7 49		4 49		Bresztovác		5 16	10 28		5 51
3 46		8 00		5 01		Rác-Militics 27. sz. őrház		4 58	10 10		5 31
4 05		8 10		5 12		Hódság		4 48	10 02		5 21
4 46		8 35		5 37		Paripás		4 29	9 45		4 43
5 00		8 49		5 51		Parrag		4 08	9 25		4 10
5 08		8 57		5 59		Pelvayszállás 35. sz. őrház		3 59	9 16		3 59
5 16		9 05		6 07	érk.	Gajdobra (180)	ind.	3 50	9 09		3 50
5 40		9 16		6 09	ind.	Bulkeszi	érk.	3 26	9 07		3 21
5 54		9 30		6 23		Petróc-Dunagálos		3 12	8 55		3 06
6 16		9 45		6 38		Futtak		3 01	8 44		2 49
6 50		10 10		7 03		Chotekpuszta 46. sz. őrház		2 32	8 16		2 10
7 00		10 19		7 13		Ujvidék (181. 181. 183.)	ind.	2 21	8 04		1 45
7 13		10 31		7 25				2 07	7 51		1 30
11 42				10 38	érk.	Belgrád (183)	ind.		5 41		7 25

6115/1906. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést **dr. Spányi Leó** szegszárdi ügyvéd által képviselt **Weidinger Lipót** báttaszéki lakosnak, **Beck József** vétemdi lakos elleni végrehajtási ügyben, 35 kor. 03 fillér tőke, ennek 1906. április 9-től járó 5% kamatai, 11 kor. 35 fillér ezuttal és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-c. 144. és következő §§-ai alapján, a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbíróság területén lévő:

1. a bajai 1914. számú betétben I. 1—2. sorszám alatt felvett 5019. 5020. hr. számú kenderesi dűlői 1 hold 809 négyszögölnyi szántó és szőlőből végrehajtást szenvedőt illető $\frac{1}{3}$ részre, 382 korona.
2. ugyanott + I. sorszám alatt felvett 4989/2 hr. számú kenderesi dűlői 1 hold 277 négyszögölnyi szőlőből ugyanazt illető $\frac{1}{3}$ részre 233 korona

kikiáltási árban ezennel elrendeli és annak Baján, a telekkönyvi árverési helyiségben 1906. évi augusztus hó 7-ik napjának délután 3 óráját kitűzi, amidőn a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

A kir. tkvi hatóság. Baja, 1906. július hó 29.

Temmer,
kir. járásbíró.

Csinos kivitelű

n é v j e g y e k
rendelhetők lapunk kiadóhivatalában.

Ügynöki iroda

Szegedi-ut 9. sz.

Spitzer János, Baja.

Lakása: Kigyó-utca 12. Belváros.

Kisebb-nagyobb birtokok és házak eladása,
vétele és bérbeadása közvetítetik,
Pénzkölcsön-közvetítés.
Földek parcellázása, eladása és bérbeadása
elfogadtatik.

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak.

A málnási SICULIA forrásvíz

a sós savanyuvizek királya.

Sziklarétegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen.

Korányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanár
urak szakvéleményei a MÁLNÁSI

SICULIA

forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyuviznek minősítik.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő fűszerkereskedésében.

Ugyisint minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb áron kaphatók. — Telefon 81. sz.

Kronsteiner Károly

Cs. k. oszt. szab.

Magy. kir. szab.

Homlokzat-festékek

Viharmentes. Mészben oldható, épületek mázolására. 49 árnyalatban, kilója 24 fill.-től feljebb. 1 kiló elegendő 10 négyszögméternek kétszeri mázolására.

Főraktár: Wagenblatt és Henerári festékkereskedésében, BAJA.

Mosható mázolások

ugymint zománc, homlokzatfesték, száraz és lapidonfesték, pépnemű 50 árnyalatban, vízben mosható, egyszeri bevonásra fed, színét nemhagyja.

Költségár négyszögméterenkint 5 fill. Meglepő siker. Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, ugymint: könyvek, folyóiratok, báli- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és diszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők. Ugyisint azok a legkedvezőbb részletfizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.